

Kft. vagy költségvetési szerv?

I.

Az önkormányzat által ellátandó feladatok (Ötv. 8.§(1)bek.)

Közhatalmi feladatok	Közfeladatok	Közszolgáltatások
1. Szilárd és folyékony hulladék ártalmatlanítása	- kötelezően igénybe veendő közszolgáltatás!	
2. Közétkeztetés	- közszolgáltatás	
3. Egészséges ivóvízről gondoskodás	- közszolgáltatás	
4. Önkormányzati utak, hidak, fenntartása	- közfeladat	
5. Köztemető fenntartása	- közfeladat	
6. Önkormányzati tulajdonú zöldfelületek gondozása	- közfeladat	
7. Közvilágítás	- közfeladat	
8. Szociális ellátás, gyermekjóléti ellátás,	- közfeladat	
9. Egészségügyi ellátás	- közfeladat	
10. Közoktatás	- közfeladat	
11. Közfoglalkoztatás	- közhatalmi feladat	

A feladatellátás **módját** az önkormányzatok maguk választják meg! (Ötv.8. §(2)bek.)

A feladatellátás módjai változatosak lehetnek:

- saját maguk (szakfeladatrend szerint, saját dolgozóikkal és eszközeikkel az önkormányzat)
- költségvetési szervek útján (intézmény, közintézmény, közüzem)
- gazdasági társaságok útján (saját, vagy résztulajdon, vagy idegen társaság)
- vállalkozásba adás útján (koncesszió, megbízás, polgári jogi szerződés)

II.

A feladatellátás finanszírozása

Az állam és az önkormányzatok között a feladatok ellátásának finanszírozásában feladatmegosztás van!

Az állam nem finanszíroz teljeskörűen minden feladatot! Miért?

A gazdaság az ún. felosztó-kirovó rendszerre épül. Mi ez?

Az állam adókat, járulékokat, illetékeket szed.

Az önkormányzat adókat, járulékokat, illetékeket szed, saját bevételei vannak.

A bevétel az állami költségvetésbe kerül. A költségvetési törvény ún. fejezetek szerinti leosztást tartalmaz a bevételekből.

(pl. az önkormányzatok bevételeit a költs.vet. tv. 3. melléklete tartalmazza.) Ezek ún. feladatmutatók alapján meghatározott normatívát jelentenek. A normatíva és a feladatmutató egy számítási módszer szerint adja meg az adott feladat finanszírozásának mértékét egy-egy feladatra. Ez legtöbbször nem elég az adott feladat ellátására!

Az önkormányzat saját bevételeiből, vagy más, célhoz nem kötött normatívák átcsoportosításából biztosítja egy-egy feladat ellátásának finanszírozását. Ekkor beszélünk arról, hogy ha valamely feladat végrehajtásához az állam a költségvet. tv.-ben normatívát biztosított, akkor az a feladat állami normatíva felhasználásával van működtetve.

A normatíva felhasználásának szigorú szabályai vannak! Hol vannak ezek szabályozva?

- költségvetési törvény (miből, mire ?)
- számviteli törvény (a gazd. eseményeket hogyan kell dokumentálni?)
- államháztartási törvény (mik a működés, a felhasználás szabályai?)
- jogállási tv. (a költségvetési szervekre miért és milyen spec. –szigorúbb- szabályok vonatkoznak?)
- közbeszerzési tv. (hogyan szabad állami finanszírozott feladatot átadni?)
- koncesszió tv. (hogyan lehet állami finanszírozott feladat ellátásra szerződni?)

III.

Miért kell most foglalkozni a feladatellátás módjával?

2008. évi CV. tv. 29. § módosította az 1992.évi XXXVIII. tv-t (Áht) és kötelezte az önkormányzatokat a feladatellátás módjának felülvizsgálatára. (Jtv. 44.§)

Miben áll az Áht módosítás?

Egy teljesen új fejezet, a VII/A került beillesztésre, ami a 100/K-100/P §-sal egészült ki. Ez tartalmazza a gazdálkodó szervezetek általi közfeladat ellátás feltételeit, a gazdálkodásért felelősségi viszonyokat, a gazdálkodó szervezet által ellátott feladatok költségvetési szervnek történő átadás rendjét,

Ez a jogi szabályozás nem egészen helyes a jogalkotási törvény tekintetében, bár jogászok számára érthető szempontok szerint történt így a szabályozás. Miért kifogásoljuk?

- a gazdasági társaságok működését a Gt. szabályozza, azt viszont nem módosította a törvényhozó, még csak nem is utalt rá, hogy összefüggés lehet egy gazdasági társaság működése és a költségvetés között
- nincs átjárhatóság a GT. és a Jtv. által leírt szervezetek között
- nem mindenki jogász, ezért nehéz egy laikusnak elfogadni, hogy a jogrendszer egészét, és összefüggéseit figyelembe kell venni egy-egy döntés meghozatalakor (tehát a gazd. társaságra nemcsak a Gt. hanem a Jtv. az Áht. a Költs.vet tv. is róhat kötelezettségeket és feladatokat)

IV.

Döntéshozatalt segítő analízis

Milyen feladatok láthatók el a gazdasági társaságban? Milyen feladatok a költségvetési szervben?

Elvileg mindegyik feladatot el lehet látni bármelyik formában.

Van egy közfeladat, amelyet viszont a gazdasági társaság nem láthat el: a **közfoglalkoztatás (RÁT-os csak önkormányzat és intézményeiben foglalkoztatható. Miért? Mert ez közhatalmi feladat, hatósági határozat rendeli el a foglalkoztatást, közhatalmi feladatot csak önkormányzat vagy költségvetési szerve láthat el (Ötv. Flt Szoc.tv)**

1. **Milyen hátrányokkal kell számolni, ha nem változtatjuk meg a feladatellátás formáját?**

- közfoglalkoztatottakat szabályszerűen nem foglalkoztathat
- nem tud pályázni a gazd. társaságokra vonatkozó szabályok szerint, mert 100%-os önkormányzati tulajdonú,
- nem tud pályázni önkormányzati szervként, mert gazdasági társaságnak számít
- egyéves távlatban nincs más munkája, csak a közfeladatellátás, az viszont állami pénzből finanszírozandó, amelynek a vállalkozási könyvvitel és beszámolási rendszere nem felel meg
- a kis üzemméret miatt nem lehet kialakítani létszámnövelés nélkül a biztonságos pénzkezelési rendszert

(nem különül el a könyvelés, számlavezetés és készpénzkezelés egymás ellenőrzésére hivatott mechanizmusa)

- nem részesülhet a létszámcsökkentéshez kapcsolódó állami támogatásokból (konyha dolgozói nem mehetnek prémiumévek programba, a létszámcsökkentés terhét az állam csak költségvetési szervnél enyhíti visszatérítéssel)
- A Jtv. 100/N § (7) bek. esetén a vezető tisztségviselő mentesül a döntés jogkövetkezményeinek felelőssége alól, a felelősség az önkormányzat polgármesterét terheli. (Gt. 30. § szerint a teljes magánvagyonával felel!)
- Az egyszemélyes gazdasági társaság kötelezettségeiért az alapító teljes egészében köteles helyt állni (Gt.30.§)
- a Kft-nk jelentős adósságot halmozott fel, melynek kezelése csak további bizonytalan hitelezéssel lehetséges – mármint az önkormányzat újabb hitelt nyújt a kft-nek, aminek a visszafizetésére kevés a garancia (legutóbb kapott hitelét sem fizette vissza, lejárt hitele van az önkormányzat felé, szállítói tartozásai vannak)
- ha valaki felszámolási eljárást indít ellene, mert fizetési kötelezettségének nem tud határidőre eleget tenni, akkor elvesznek a tevékenységre jogosító engedélyei, ellenben vagyona alacsony áron kerülhet egy külső felszámoló biztos által értékesítésre, a fennmaradó követelésekért az önkormányzatnak helyt kell állnia
- felszámolás esetén az önkormányzatnak gondoskodnia kell a közszolgáltatások és közfeladatok ellátásáról (nyílt közbeszerzési eljárást kell kiírni a szilárd és folyékony hulladék ártalmatlanításra, a közétkeztetésre, ahol nagy az esély, hogy ezek a szolgáltatások külső, tőkeerős multi cégek kezébe kerülnek)

2. Milyen előnyei vannak a Kft. gazdasági forma megtartásának?

- mindenki a Mt. hatálya alá tartozik, akit a kft. foglalkoztat
- nem jár költséggel az átalakítás
- nem kell az engedélyeket átíratni
- minden tevékenységre rendelkezik a megfelelő engedélyekkel
- gyors, egyszemélyes döntéshozatal (nem kell testületi felhatalmazás)

3. Milyen hátrányokkal járna a közüzemmé alakítás?

- az engedélyeket át kell íratni a közüzem nevére (Áht. 100/P (4) bek. szerint jogutódlás történik, külön eljárás nélkül)
- végelszámolást le kell folytatni (cégbírósi alapeljárás illetékét meg kell fizetni ami Ft, ügyvédi költség nincs, könyvvizsgálói költség nincs, felszámoló költségei nincsenek)
- át kell vállalni az eddig felhalmozott adósság kezelését (kb. 15 M Ft, ami az önkormányzat folyószámla hitelének 50 mFt-ról 67 mFt-ra emelését jelentené)

4. Milyen előnyei vannak a közüzemmé alakításnak?

- közfoglalkoztatás lehetővé válik a költségvetési szervben is
- konyha költségvetési szerv esetén a dolgozók prémium évek programba felvehetők, létszámcsökkentés költségei részben visszatérülnek pályázat alapján
- pénzügyi-gazdasági tervezés kötelező, beszámolási és könyvvizelési rendje megegyezik az önkormányzat, körjegyzőség és közokt. intézmény esetével (egységes önkormányzati költségvetési rend)
- államháztartási jellegű szigorú könyvvitel azonnal nyomon követhető kiadások és bevételek
- számlázási, vállalkozási lehetőség megmarad, ÁFA fizetés rendje változatlan
- vállalkozási tevékenységből, egyéb tevékenységből származó pénzmaradvány – nyereség- fölött az önkormányzatnak döntési joga van
- helyileg az önkormányzat épületébe kerül a kft. könyvelője, a pénzügyi csoport közvetlen közreműködőjévé válik (együtműködés közvetlen és azonnali)
- a házipénztári pénzkezelés azonnal megoldódik (önkormányzat pénztára eddig is 2 pénztárat kezel, ez egy pénztárkezeléssel bővülne)
- az ellenjegyzés a pénzügyi csoporton belül teljesíthetővé válik, mert naponta átlátható a pénzkezelése

- minden pályázaton indulhat, ami önkormányzat és intézményei számára van kiírva
- adósságkezelése fejében a végelszámolás alkalmával minden vagyona az önkormányzat vagyonává válik (ez kb. 15 mFt vagyonnövekedés az önkormányzatnak, azonos a megnövelt folyószámla hitelkerettel)
- a közszolgáltatások biztonságban az önkormányzat fennhatósága alatt maradnak

V.

A végrehajtás módja

1. a végelszámolás

Nem szabad összetéveszteni a felszámolási vagy csőd eljárással! A felszámolási vagy a csőd eljárás esetében a tulajdonos nincs döntési pozícióban, csak elszenvedője az eljárásnak. A tulajdonos vagyona terhére történik az eljárás (felszámoló költségei: bérek, járulékok, munkadíjak, rezsi költségek; a felszámolás költségei: hirdetés, árverés díjai, bírósági költségek ; a társaság tevékenységi engedélyei a társaság megszűnésével elvesznek. Ha vagyon értékesítését követően még adósság marad, a tulajdonos köteles helytállni azért. (Egyszemélyes gazdasági társaság esetén az ügyvezető teljes vagyonával felel, önkormányzati tulajdonú egyszemélyes társaság esetén a polgármester teljes vagyonával felel)

A végelszámolásban a tulajdonos határozza meg, hogy mi történjen a vagyonnal! A követelések kiegyenlítése itt is kötelező, azonban a meglévő vagyon és a követelések szembe állíthatók – aktívák és passzívák egyenlege nulla forint is lehet, ekkor a társaságból kivont vagyon is nulla, így nem kell utána jövedelemadót és ÁFÁ-t fizetni.

2. A költségvetési szerv alapítása

- A testületi határozathozattal és az alapító okirat kibocsátásával, valamint a költségvetési szerv SZMSZ-ének meghatározásával jár.
- A Kft. meglévő engedélyeinek többségét jegyzői hatáskörben egyszerű névátírással ki lehet adni
- **A hulladékkezelés, konyhaüzemeltetés esetében hivatkozni lehet a **Aht. tv. 100/P (4)** bekezdésre, miszerint a költségvetési szerv a Kft. jogutódjának tekintendő**
- a Kft. dolgozói munkaviszonya tekintetében a közüzem jogutódnak tekintendő, a dolgozók munkavégzése helye, ideje, munkaköre, jogviszonyuk változatlan maradásával jogviszonyuk folytonosnak tekintendő, kivéve azokat, akik nem járulnak hozzá a megváltozott tulajdonosnál a munkavégzéshez, ők azonban ez esetben sem felmentési időre, sem végkielégítésre nem jogosultak, munkaviszonyuk a Kft. megszűnésével megszűnik.

VI.

Politika függő változók szerepe

Mi történik, ha megváltozik a közfoglalkoztatás rendszere?

Az „Út a munkához” program vitathatatlanul az MSZP által felkarolt ötlet (bár nem ők találták ki, hanem Monok renitens, MSZP-snek nem mondható polgármestere szabadította ki a palackból a szellemet azzal, hogy nem adott segélyt, csak ha dolgoztak érte a segélyezettek.

A Szoc. tv. is ezt teszi. Preferálja a munkavégzést (nagyobb „segély”-t kap, aki dolgozik, mint aki otthon van – bár formailag Mt. szerinti szerződéssel, munkajogviszonyban az önkormányzattal , **de ezt megelőzi egy közhatalmi, azaz hatósági határozat, amely előírja a munkavégzésre történő rendelkezésre állást.**) Tehát megéri dolgozni. Bár igaz, hogy a munkát, közösséget, korábban is kerülő embereket ez nem vezeti vissza a munka világába – de az önhibáján kívül utcára kerülteken segít, mert a válság most még több munkahelyet

szüntetett meg, és korábban sem mondhattuk el, hogy vidéken tolonganak a munkaalkalmat kínáló befektető-beruházók.

Ez egyébként látszik abból, hogy harcolnak a bucsai segélyesek is azért, hogy bekerülhessenek az önkormányzatnak dolgozók közé. Ez rang lett a faluban. Aki pedig már bekerül egy intézmény belső feladatai ellátásához, többet ér a dolgozók szemében, mint aki csak a kinti kétékezi munkát végezheti.

Sajnos nincs elég munkahely, tehát álságos azt mondani, aki akar, az dolgozhat. Nem valószínű, hogy egy kormányzásra törő párt megszünteti ezt a rendszert, s helyébe nem tesz semmit. (Munkahelyet ekkora mértékben

nem tud létrehozni (bucsán pl. 300-400 munkahely kellene) - az önkormányzat a legnagyobb foglalkoztató a falvak többségében)

Lehet finomra hangolni a rendszert, akár a nevét megváltoztatni, ezt minden bizonnyal meg is teszik.

A jogszabályok azonban jelenleg hatályosak – vélhetően a választások március/áprilisban lesznek. Mire a parlament feláll, s neki kezd a törvénykezésnek 2010 júniusát fogjuk írni. Tehát mindenképpen a jelenlegi keretek közt kell közfoglalkoztatást és költségvetést tervezni.

Ez meghatározza a Kft. vagy a közüzem első félévi tevékenységét is. A második félévről valóban nincsenek információink.

Ha a politikai szándékokat nézzük, akkor a helyi hatalom, a helyi érdekérvényesítés erősítésére lehet számítani – ez nincs ellentétben önkormányzatunk azon törekvésével, hogy a településen belül tartsa a közfeladatokat, közszolgáltatások elvégzését.

VII. Gazdasági kilátások egy éven belül

Nincs olyan nyert pályázatunk, ami az első félévre munkát biztosítana a gazdasági társaságnak. Csak tipikusan közszolgáltatás és közfeladat van. A tó és presszó idényjellegű üzemeltetése hozhat egy kis vállalkozási bevételt.

Ha most pályázunk, és nyerünk valahol, mire azt elbírálják, szerződést kötnek, valószínűleg február-március lesz.

Nincs túl sok önerőnk, ezért nagyobb volumenű pályázásra nincs lehetőségünk.

Közfoglalkoztatottaink számát növelni kell, kb. 250 körül van a RÁT-ra jogosultak száma. 2009-ben 80 főt foglalkoztattunk a kb. 160 fő RÁT-ra jogosultból. 2010-ben kb. 150 főt kell foglalkoztatni (mert olcsóbb 5% saját erőt hozzá tenni, mint 20% saját erőt a segélyhez! Arról nem beszélve, hogy a munkanélküli lakosság érdeke is, hogy legalább egy 72 ezer forintnyi minimálbért vigyen haza a családnak, semmint 28 ezer Ft segélyt)

Munkát nekik a közfeladatok és közszolgáltatások adhatnak (ezért lett a közüzem SZMSZ tervezetében magasan megállapítva a közfoglalkoztatott létszám). Ha nem lesz közfoglalkoztatott, arra kényszerülnénk, hogy az intézményekhez állandó állományba vissza vegyük a dolgozókat – ez viszont növelné az önkormányzat gazdálkodási hiányát. (Arról nem is beszélve, hogy a létszámcökkentésre államtól átvett pénzt kamataival kellene visszafizetni.)

Ha nem lenne közüzem, a Kft-nek is alkalmazottakat kellene felvenni, mert a közfeladatot, közszolgáltatást el kell látni. A Kft. azonban, ha további alkalmazottat vesz fel, továbbra is veszteséget fog termelni – mert az önkormányzat nem tud saját működési hiányának növelése nélkül több pénzt adni neki a feladat ellátásért. Pontosan azért, hogy a felhalmozott hiányát csökkentse, bocsátott el az ügyvezető eddig 3 főt, és tervezi további 3 fő elbocsátást – de meddig lehet ezt folytatni? Vannak olyan kulcspozíciók, amiket nem lehet közfoglalkoztatottal betölteni.

Tehát a konklúzió az, hogy a rendszerben nem lesz több pénz, ami az önkormányzat vagy a Kft. feladatellátását segítené. Ebben a helyzetben csak a közfoglalkoztatás tud megoldásként jelentkezni.

Ha pedig a karitatív támogatás megérkezne, az csak pozitív irányba tolná el a mérleget: a közfoglalkoztatottak alkalmazásával jelentős bevételt elérve a közüzem önkormányzat felé fennálló adósságai gyorsan (egy éven belül) megtérülnének, az önkormányzat bevételi struktúrája átalakulna, ami lehetővé tenné egy normál Mt. szerinti foglalkoztatási struktúra kialakítását. Ez nagyjából egybeesne a kormányzat jogszabály átalakításával és az új önkormányzati választással. Ebből a szempontból is jobb, ha nem egy gyenge Kft, hanem a megerősödött közüzem működik.

A Kft. a felhalmozott adósságai visszafizetésére nem tudott megnyugtató üzleti tervet adni. Fizetési képtelensége esetén a tulajdonos fog helyállni helyette.

Ebből a szempontból mindegy, hogy most fizetjük ki a tartozását, vagy a következő évben. Az azonban nem mindegy, hogy saját magunk dönthetünk a megvalósítás módjáról, vagy egy csőd- felszámolási eljárás szabályait kell alkalmazni.

A közüzem mozgásteret a létszámgazdálkodásban nagyobb (közfoglalkoztatottak alkalmazása) létszám racionalizálás esetén állami támogatást tudunk igénybe venni.

A Kft. tőke bevonása a tulajdonrész 49%-ig terjedhet (önkormányzat csak többségi tulajdonnal rendelkezhet gazdasági társaságban). A tőkebevonás csak nyílt pályázat útján történhet (a tulajdonos jogait a képviselő-testület gyakorolja, mert egyszemélyes a tulajdonos (önkormányzat) – jelen esetben ő a kft. taggyűlése). A pályáztatásra a közbeszerzési törvény előírásait alkalmazni kell.

A tőkebevonás alkalmazásával a kft. portfólióját kell figyelembe venni (mert igaz, hogy törzstőkéje ötmillió forint, de tényleges vagyona ettől eltér).